

Підсумки роботи Басейнового управління водних ресурсів річки Прип'ять за 2023 рік

Басейнове управління водних ресурсів річки Прип'ять у звітному періоді спрямувало свою діяльність на забезпечення потреб населення та галузей економіки Житомирської області у водних ресурсах, їх раціонального використання, забезпечення працездатності водогосподарської інженерної інфраструктури, розроблення розділів плану управління річковим суббасейном Прип'яті та середнього Дніпра.

З метою забезпечення водою потреб населення та галузей економіки протягом 2023 року встановлено 1140 режимів роботи водних об'єктів та здійснюється дієвий контроль за їх виконанням.

У разі погіршення гідрометеорологічної і водогосподарської обстановки оперативно надаються пропозиції щодо їх корегування та проводиться роз'яснювальна робота серед суб'єктів господарювання щодо економного використання водних ресурсів в умовах маловоддя.

Також проводилось коригування режиму роботи Малинського та Іршанського водосховищ в період проходження повені, та в даний час для забезпечення питною водою населення м. Малин при проведенні ремонтних робіт на гідротехнічній споруді водосховища.

Так як єдиним джерелом питного водопостачання м. Житомира є поверхневий водозабір водосховища Відсічне в комплексі з Денишівським водосховищем, управлінням проведена робота щодо розробки режимів роботи для цих водних об'єктів та забезпечення потреб питного водопостачання міста.

З метою безперебійного забезпечення населення та галузей економіки необхідною кількістю води, БУВР Прип'яті проведені засідання Міжвідомчої комісії по узгодженню режимів роботи водосховищ комплексного призначення та водогосподарських систем в суббасейні річки Прип'ять на весняно-літній та осінньо-зимовий період 2023-2024 років.

Прийнято участь в засіданнях Міжвідомчих комісій по узгодженню режимів роботи водосховищ комплексного призначення та водогосподарських систем у суббасейні середнього Дніпра (надано пропозиції для 30 водосховищ), річки Прип'ять (надано пропозиції для 12 водосховищ), річки Рось (надано пропозиції для 10 водосховищ) та узгоджені оптимальні режими роботи цих водних об'єктів на весняно-літній 2023 року та осінньо-зимовий період 2023-2024 років.

Управлінням підготовлені пропозиції щодо встановлення 1026 режимів роботи водних об'єктів через Сектор у Житомирській області Держводагентства, із них:

- 429 режимів роботи по орендованих водних об'єктах на період пропуску повені;
- 159 режимів на період вилову риби;
- 8 режимів роботи МГЕС;
- 430 режимів роботи по іншим водним об'єктам.

Негативних явищ, пов'язаних із шкідливою дією вод на об'єктах управління не виникало. Враховуючи малу водність, управлінням забезпечено заповнення водосховищ до проєктних відміток, що дало змогу забезпечити потреби населення та галузі економіки області у повному обсязі.

Протягом 2023 року проведено 50 засідань Технічної ради БУВР Прип'яті, загалом винесено на обговорення, підготовлено та надано територіальному органу Держводагентства України 337 пропозицій на видачу дозволів на спеціальне водокористування, 41 пропозицію на погодження нормативів водопостачання.

За 2023 року Басейновим управлінням водних ресурсів річки Прип'ять виконані основні завдання щодо ведення державного обліку водокористування за 2022 рік, забезпечено прийом 929 Звітів про використання води за формою № 2ТП-водгосп (річна) через Портал електронних послуг Держводагентства України, що становить 127 % від діючих дозволів на спецводокористування та забезпечено наповнення державного водного кадастру за розділом «Водокористування».

За даними державного водообліку підготовлені пропозиції до Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання, Екологічного паспорту Житомирської області та Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Житомирської області.

Відповідно до планів – графіків процесу розроблення проєкту Плану управління річковим басейном Дніпра, затверджених наказом Міндовкілля від 27.11.2020 р. №313 «Про затвердження планів-графіків процесу розроблення проєктів Планів управління річковими басейнами» (зі змінами від 15.11.2021 № 752) у 2023 році розроблені або оновлені наступні розділи Плану управління суббасейном річки Прип'ять:

- розділ 3 «Зони (території), які підлягають охороні, та їх картування» - уточнені об'єкти Смарагдової мережі; масиви поверхневих/підземних вод, які використовуються для рекреаційних, лікувальних, курортних та оздоровчих цілей, а також води, призначені для купання та зони санітарної охорони та з метою оновлення пункту 3.2 ПУРБ - Зони санітарної охорони експертам проєкту наданий список водокористувачів, які за даними державного водообліку за формою №2ТП-водгосп (річна) здійснювали забір води з поверхневих, або підземних водозаборів у суббасейні Прип'яті для подальшого їх картування.

Басейнове управління водних ресурсів річки Прип'ять за дорученням Держводагентства України надає консультації місцевим органам самоврядування щодо прийняття рішень з визнання уразливими зонами масиви поверхневих вод у які здійснюються скид стічних вод міст та селищ Житомирської області. Наразі 11 територіальних громад прийняли ухвали щодо визнання уразливою зоною 12 масивів поверхневих вод (75 %) та дві громади повідомили про розгляд даного питання на чергових сесіях.

- розділ 4 «Картування системи моніторингу, результатів програм моніторингу, що виконуються для поверхневих вод (екологічний та хімічний стан), зон (територій), які підлягають охороні» - забезпечено виконання «Програми державного моніторингу (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)», згідно якої проводиться контроль за якістю поверхневих вод для визначення екологічного та хімічного стану масивів поверхневих вод.

- розділ 5 «Перелік екологічних цілей для поверхневих вод, підземних вод і зон (територій), які підлягають охороні, та строки їх досягнення» - сформовано перелік МПВ району суббасейну річки Прип'ять для яких можливе (очікуване) покращення екологічного стану (потенціалу) та хімічного стану в першому циклі ПУРБ Прип'яті (2025-2030 роки).

- розділ 7 «Огляд виконання програм або заходів, включаючи шляхи досягнення визначених цілей» - сформований перелік виконання природоохоронних заходів у межах суббасейну річки Прип'ять, фінансування яких було передбачено в загальнодержавних цільових програмах, державному фонді охорони навколишнього природного середовища, відповідних обласних та місцевих програмах або фондах, державному фонді регіонального розвитку, державних інвестиційних проєктах, проєктах міжнародної технічної допомоги, регіональних та місцевих інфраструктурних проєктах.

- розділ 8 «Повний перелік програм (планів) для району річкового басейну чи суббасейну, їх зміст та проблеми, які передбачено розв'язати» -

для вирішення головних водно-екологічних проблем сформований повний перелік заходів в кількості 114 шт. (80 – основні; 34 – додаткові), після реалізації яких очікується покращення екологічного стану масивів поверхневих вод.

26 вересня 2023 року перелік заходів схвалений Басейновою радою річки Прип'ять.

На даний час підготовлений та наданий до Держводагентства пакет документів: План управління суббасейном річки Прип'ять у складі Плану управління річковим басейном Дніпра, картографічні матеріали та Програма заходів суббасейну річки Прип'ять. Зазначений пакет документів оприлюднений Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України та Держводагентством України.

Громадське обговорення планується провести на засіданні басейнової ради річки Прип'ять у найкоротші терміни (лютий 2024 року) із залученням усіх заінтересованих сторін. Крім того, плануються відкриті лекції в Державному університеті «Житомирська політехніка» та Поліському національному університеті щодо висвітлення та обговорення Плану управління річковим басейном Дніпра.

Для картування системи моніторингу БУВР Прип'яті за 2023 рік забезпечено виконання «Програми державного моніторингу (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)», затвердженої наказом Міндовкілля 17.01.2023 № 27. Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться на 40 пунктах спостережень у межах 7 областей.

БУВР Прип'яті забезпечує у повному обсязі в межах Житомирської області відбір проб та виконання вимірювань складу поверхневих вод на 8 пунктах спостережень за вмістом хімічних та фізико-хімічних показників та здійснює відбір та доставку проб по 14 пунктах моніторингу до лабораторії Північного регіону Межрегіонального офісу захисних масивів, м. Вишгород для визначення вмісту пріоритетних та басейнових специфічних показників.

Загалом за 2023 рік виконано 1920 вимірювань якості води, при плані 1920 (100 %).

Концентрації пріоритетних та басейнових специфічних показників визначались лабораторією вод Північного регіону Міжрегіонального офісу захисних масивів дніпровських водосховищ, м. Вишгород. Відібрані проби у суббасейні Прип'яті своєчасно доставлені до лабораторії Північного регіону.

З метою встановлення хімічного стану масивів поверхневих вод БУВР Прип'яті заповнені таблиці даними моніторингу в суббасейні Прип'яті за 2022 рік та відповідно до «Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод», що затверджена наказом Мінприроди від 14.01.2019 № 5 проведена оцінка хімічного стану МПВ суббасейну Прип'яті та надана Держводагентству України.

За результатами моніторингу за 2023 року визначено хімічний стан МПВ та надані пропозиції до формування Програми моніторингу масивів поверхневих вод у суббасейні Прип'яті та Середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2024 рік.

З метою забезпечення безперебійної роботи щодо виконання Програми моніторингу у 2024 році, в умовах відключень електроенергії, придбано генератор.

У 2023 році лабораторія моніторингу вод та ґрунтів Басейнового управління водних ресурсів річки Прип'ять отримала свідоцтво про визначення технічної компетентності щодо процесів вимірювань у сфері хімічних та фізико-хімічних методів випробувань поверхневих, зворотних (стічних), підземних вод (28 показників) та ґрунту (17 показників) на термін до 17 жовтня 2028 року.

З метою запровадження єдиної у системі Держводагентства онлайн платформи «Є-моніторинг» спеціалісти Басейнового управління водних ресурсів річки Прип'ять взяли участь у 2-х онлайн навчаннях Держводагентства України щодо подальшого наповнення довідників системи, а саме створення акту відбору проб, внесення результатів випробувань зразків поверхневих вод в електронному вигляді в систему «Є-моніторинг» та створення протоколу випробувань.

У 2023 році відповідно до Плану роботи басейнової ради на 2023 рік затвердженого 21.12.2022 року було проведено два онлайн-засідання.

Також відбулися збори представників заінтересованих сторін щодо формування оновленого складу басейнової ради річки Прип'ять на 2023 - 2028 роки. До складу басейнової ради увійшли 49 кандидатів з 7 областей України. Сформований склад відповідає необхідним квотам.

Державним агентством водних ресурсів України затверджено оновлений персональний склад басейнової ради річки Прип'ять.

За 2023 рік було відновлено та упорядковано 20 природних водних джерел, а саме: проведено благоустрій джерел, огорожені санітарні зони, проведені роботи по обкошуванню рослинності навколо джерел, пофарбовані дерев'яні та металеві конструкції, деякі джерела очищені від мулу.

На постійному контролі перебували надходження від надання платних послуг, які склали у 2023 році 3617,0 тис.грн..

Протягом 2023 року проводились ремонтно-експлуатаційні заходи на водогосподарських об'єктах області, покращувався технічний стан гідротехнічних споруд. Поточний ремонт на водогосподарських об'єктах комплексного призначення виконано на суму 333,3 тис.грн, при цьому 82% цих робіт виконувались за рахунок коштів спецфонду.

З метою захисту населених пунктів і сільгоспугідь від затоплення та підтоплення проведено доглядові роботи інженерної інфраструктури в межах області на суму – 21180,9 тис.грн. За 2023 рік Басейновим управлінням водних ресурсів річки Прип'ять відремонтовано 324 гідротехнічних споруди, виконано обкошування рослинності на площі 2051,9 га та вирубування чагарнику на площі 916,4 га на державних водогосподарських об'єктах комплексного призначення.

Для підвищення рівня інформованості громадськості, поліпшення стану навколишнього середовища спеціалістами БУВР Прип'яті організовано та проведено 70 природоохоронних екологічних акцій до Всесвітнього дня води, Дня довкілля, Всесвітнього дня Землі, екоакції «За чисті береги», «До чистих джерел» та «Міжнародного дня чистих берегів» та інших. До Всесвітнього дня води у Житомирському агротехнічному фаховому коледжі за ініціативи БУВР Прип'яті проведено студентську конференцію «Вода-джерело життя» та проведено 17 відкритих тематично-екологічних уроків в учбових закладах області.

За участі Басейнового управління водних ресурсів, представників Державного агентства водних ресурсів, Асоціації міст України, Держгеонадр, керівників Звягельської районної державної адміністрації, територіальних громад, депутатського корпусу Звягельської міської ради, громадських організацій, провідних науковців, закладів та установ у сфері екології та природних ресурсів у м. Звягель проведено науково-практичну конференцію на тему «Малі річки: кліматичні та екологічні виклики», яка була присвячена порятунку малих річок України, зокрема річки Случ як основного джерела водопостачання та рекреаційної зони міста Звягель.

За результатами конференції напрацьовані дієві підходи для покращення стану малих річок України на прикладі річки Случ.

Керівництво управління взяло участь у Першому водному форумі Житомирщини, який проходив за сприянням Житомирської міської ради у межах проєкту «Інтегрований розвиток міст в Україні II», що виконується німецькою урядовою компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за фінансової підтримки урядів Німеччини і Швейцарії. Результатом якого є формування спільної стратегії використання і збереження водних ресурсів для оцінки сильних і слабких сторін, можливостей та загроз, пов'язаних з управлінням водними ресурсами.

З метою належної презентації діяльності БУВР Прип'яті на XX Міжнародній спеціалізованій виставці «AQUA UKRAINE-2023» підготовлені до виставкової експозиції буклети.

Прийнято участь у 3-й тижневому онлайн-марафоні, який був організований Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, Державним агентством водних ресурсів України спільно з програмою ЄС «EU4Environment - Водні ресурси та дані про навколишнє середовище» EU4Environment - Water and Data до Всесвітнього дня води і проходив під гаслом «Станьте тими змінами, які ви хочете бачити у світі!» та спеціалісти БУВР Прип'яті отримали заохочувальні сертифікати.

Басейнове управління водних ресурсів річки Прип'ять долучилось до участі в конкурсі «Природа нам-як рідний дім», оголошеного Центром підвищення кваліфікації працівників водного господарства та редакцією журналу «Довкілля України» та юні митці області отримали дипломи.